

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)

Structure and Curriculum of Two-Year Degree Programme

Postgraduate Programme of Pali

M.A. in Pali

Board of Studies in Pali

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)

शिव छत्रपती
शिक्षण संस्था
लातूर

w.e.f. June, 2023

(In Accordance with NEP-2020)

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)
Academic Year: 2023-24

Review Statement

The NEP CELL reviewed the Curriculum of **M.A. in Pali** Programme to be effective from the **Academic Year 2023-24**. It was found that, the structure is as per the NEP-2020 guidelines of Govt. of Maharashtra.

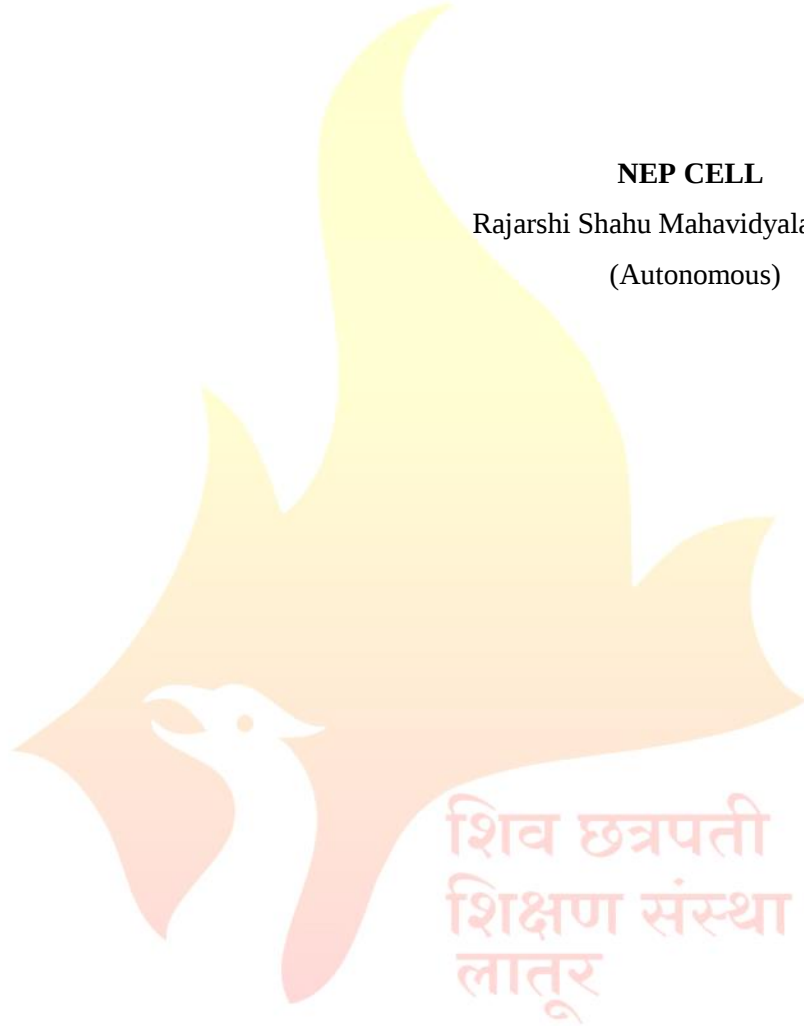
Date: 09/08/2023

Place: Latur

NEP CELL

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

॥ आरोह तमसो ज्योतिः ॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

CERTIFICATE

I hereby certify that the documents attached are the Bonafide copies of the Curriculum of **M.A. Pali** Programme to be effective from the **Academic Year 2023-24**.

Date: 14/07/2023

Place: Latur

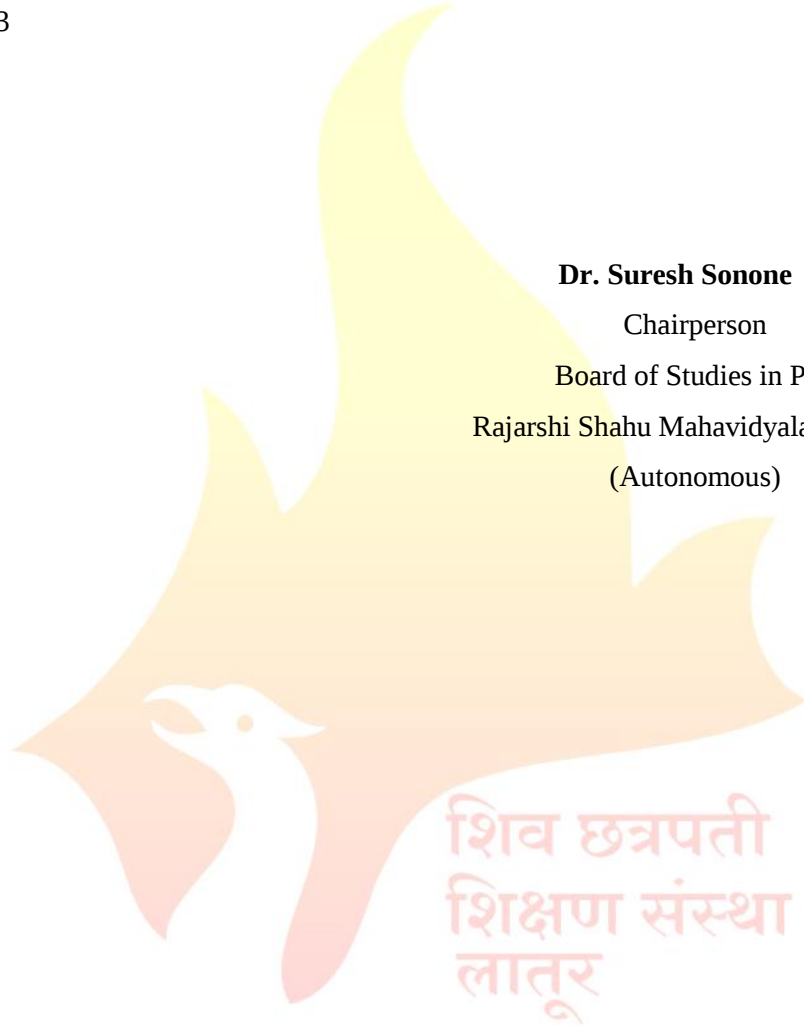
Dr. Suresh Sonone

Chairperson

Board of Studies in Pali

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

॥ आरोह तमसो ज्योतिः ॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)

Members of Board of Studies in the Subject Pali
Under the Faculty of Arts

Sr. No.	Name	Designation	In position
1	Prof. (Dr.) Suresh Sonone Department of Pali, Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)	Chairperson	HoD
2	(Dr.) V. H. Chourpagar Samyak, Uttam Nagar, Yashoda Chowk, Amrawati	Member	V.C. Nominee
3	Dr. Snigdha Sadaphale Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Dikshabhumi, Chandrapur	Member	Academic Council Nominee
4	Dr. Dhammadeep Wankhede Department of Pali Gulbarga University, Kalburgi (Karnatak)	Member	Expert from outside for Special Course
5	Dr. Ravindra Ghosale Goldan City, Argale Mala Sangamner, Ahamadnagar	Member	Expert from outside for Special Course
6	Miss. Sneha Suresh Sonwane Department of Pali, Dr. Babasaheb Marathwada University, Aurangabad	Member	Expert from Industry
7	Dr. Krishna Kumar Navin Department of Pali, Magad University, Budhagaya	Member	P.G. Alumni
8	Dr. Bhimrao Patil Department of Pali, Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)	Member	Member from same Department

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

From the Desk of the Chairperson...

The Department of Pali, a single faculty department has been functioning since June 1988, under the headship of Dr. S.M. Sonone. Pali language and literature inculcates a source of morality in the students. Ethical and Moral judgements are at the base of the syllabus. Freedom, Equality, Justice, Fraternity and World peace are at the centre of Pali Language Literature. Three fold refuge TRISHARAN, the five Percepts PANCHSHEEL, Four noble truths (Ashtangik Marg ani Patticca Samppada) and dependent origination, theories of evolution, rebirth doctrine of anattamwad, decency, chastity, ethical and moral approach, compassion, a transcendent state, freedom from lust are the ways of human elevation which establish peace, happiness, satisfaction, freedom from troubles and turns this materialistic world into and through this subject culture, history, autobiographies, language and literature of the ancient India. The Philosophic principles laid in Pali literature are ever guiding to the human role since the origin of Lord Buddha. Every year as a Pali Department organizes a study tour to various religious places in India. The Department also promotes students to use pali language for communication not more to study as the classic language.

Dr. Suresh Sonone

Chairperson

Board of Studies in Commercial and Mercantile Law

॥ आरोह तमसो ज्योतिः ॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Department of English

Index

Sr. No.	Content	Page No.
1	Structure of Two-Year Degree Programme	1
2	Abbreviations	2
3	Courses and Credits	3
4	Programme Outcomes (POs) for M.A. English Programme	4
5	Curriculum : Semester-I	6
6	MMC-I : पाली भाषा साहित्य व विचारवंत	7
7	MMC-II : प्रायोगिक पाली व्याकरण	9
8	MMC-III: निवडक कथा सुत्त	11
9	MEC-I(A) निवडक गाथा सुत्त OR MEC-I(B) बुद्ध आणि त्यांचा धम्म	13 15
10	RMC : Research Methodology	17
11	Curriculum : Semester - II	19
12	MMC-IV : बौद्ध संस्कृती	20
13	MMC-V : मिलिन्द पन्हो	22
14	MMC-VI : विशुद्धीमग्ग	24
15	MEC-II (A) महापरिनिब्बान सुत्त OR MEC-II (B) धम्मपिणी आणि शिलालेख	26 28
16	Field Project	
17	Extra Credit Activities	30
18	Examination Framework	32

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Department of Pali

PG Skeleton in Accordance with NEP-2020

Illustrative Credit Distribution Structure for Two Year M.A./M.Com. Degree

Year Level	Sem	Major		RM	OJT/FP	RP	Cum. Cr	Marks	Degree
		Mandatory	Elective	RMC	NA	NA	20Cr		
I 6.0	I	MMC I 4Cr	MEC-I(A)	4Cr	NA	NA	20Cr	Theory: 1Cr=25M	PG Diploma (After 03 Year B.A. Degree)
		MMC II 4Cr	OR						
		MMC III 4Cr	MEC-I(B) 4Cr						
	II	MMC IV 4Cr	MEC-II(A)	NA	OJT- I4Cr /FP-I 4Cr	NA	20Cr	OJT/FP: 1Cr=25M	
		MMC V 4Cr	OR						
		MMC VI 4Cr	MEC-II(B) 4Cr						
	Total	MMC 24Cr	MEC 08Cr	RMC 04Cr	OJT/FP 04Cr	NA	40Cr		
II 6.5	III	MMC VII 4Cr	MEC-III(A) OR	NA	NA	RP-I 4Cr	20Cr	RPI & RPII: 1Cr=25M	PG Degree (After 03 Year UG Degree)
		MMC VIII 4Cr	MEC-III(B) 4Cr						
		MMC IX 4Cr							
	IV	MMC X 4Cr	MEC-IV(A)	NA	NA	RP-II 6Cr	22Cr		
		MMC XI 4Cr	OR						
		MMC XII 4Cr	MEC-IV(B) 4Cr						
	Total	MMC 24 Cr	MEC 08 Cr	NA	NA	RP 10 Cr	42Cr		
Cum. Total of I & II Year		MMC 48 Cr	MEC 16Cr	RMC 04Cr	OJT/FP 04Cr	RP 10Cr	40+42=82Cr		82 Credits

Abbreviations:

1. MMC	: Major Mandatory Course
2. MEC	: Major Elective Course
3. RMC	: Research Methodology Course
4. OJT	: On Job Training(Internship/Apprenticeship)
5. FP	: Field Project
6. RP	: Research Project
7. Cum. Cr	: Cumulative Credit

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Faculty of Arts

Department of Pali

M. A. in Pali

Year & Level	Semester	Course Code	Course Title	Credits	No. of Hrs.	
I 6.0	I	601PAL1101 MMC-I	पाली भाषा साहित्य व विचारवंत	04	60	
		601PAL1102 MMC-II	प्रायोगिक पाली व्याकरण	04	60	
		601PAL1103 MMC-III	निवडक कथा सुत्त	04	60	
		601PAL1201 MEC-I (A) OR 601PAL1202 MEC-I(B)	निवडक गाथा सुत्त OR बुध्द आणि त्यांचा धम्म	04	60	
		601PAL1301 RMC	Research Methodology	04	60	
		Total Credits			20	
	II	601PAL2101 MMC-IV	बौध्द संस्कृती	04	60	
		601PAL2102 MMC-V	मिलिन्द पन्हो	04	60	
		601PAL2103 MMC-VI	विशुध्दीमग्ग	04	60	
		601PAL2201 MEC-II (A) OR 601PAL2202 MEC-II(B)	महापरिनिब्बान सुत्त OR धप्पलिपी आणि शिलालेख	04	60	
		601PAL2401 FP-I	OJT / पर्यटन	04	60	
		Total Credits			20	
	Total Credits (Semester I & II)				40	

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)
Faculty of Arts

Programme Outcomes (POs) for M.A./M.Com./M.Sc. Programme	
PO1	पालि भाषा काळ, उत्पत्ती प्रदेश, पालि भाषेचे साहित्य, शिलालेख, ताम्रपट, नाणे व विचारवंत इ. ची माहिती शिकवणे.
PO2	पालि भाषेत कौशल्य विकसित करणे.
PO3	पालि वर्णमाला, अंकमाला, शब्दाच्या जाती वस्तु वनस्पती, पशुपक्षी, वृक्ष, फळ, फुले, भाजीपाला, घर व कार्यालयीन विविध वस्तू स्थळे वाहने, दिवस, वार, महिने इ. माहिती देवून पालि भाषेत बोलणे शिकवणे.
PO4	पालि साहित्यातील गाथा, कथा, सुत्त, शिकवणे.
PO5	पालि साहित्यातील, बौद्ध संस्कृतीची ओळख करून देणे.
PO6	पालि भाषा व साहित्यातील महत्वपूर्ण स्थळाचा अभ्यास करणे.
PO7	देश विदेशात पालि साहित्याचा निर्मिती प्रचार, प्रसार कसा झाला याचा अभ्यास करणे.

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)

Programme Specific Outcomes (PSOs) for M.A. Pali	
PSO No.	After Completion of this programme the students will be able to
PSO1	विद्यार्थ्यांना पालि भाषा काळ, उत्पत्ती, प्रदेश पालि भाषेचे साहित्य, शिलालेख, ताम्रपट, नाणे व विचारवंत इ. ची माहिती शिकता येते.
PSO2	विद्यार्थ्यांना पालि भाषेत कौशल्य विकसित करता येते.
PSO3	विद्यार्थ्यांना पालि वर्णमाला, अंकमाला, शब्दाच्या जाती, वस्तु, वनस्पती, पशु पक्षी, वृक्ष, फळे, फुले, भाजीपाला, घर व कार्यालयातील विविध वस्तु, स्थळे, वाहने, दिवस, वार, महिने इ. माहिती देवून पालि भाषेत बोलणे शिकता येते.
PSO4	विद्यार्थ्यांना पालि साहित्यातील गाथा, कथा, सुत्त, शिकता येते.
PSO5	विद्यार्थ्यांना पालि साहित्यातील बौद्ध संस्कृतीची ओळख करून घेतो.
PSO6	विद्यार्थ्यांना पालि भाषा व साहित्यातील महत्वपूर्ण स्थळाचा अभ्यास करता येतो.
PSO7	देश विदेशात पालि साहित्याचा निर्मिती प्रचार, प्रसार कसा झाला याचा अभ्यास करता येतो.

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Semester - I

शिव छत्रपती
शिक्षण संस्था
लातूर

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)
Department of Pali

Course Type: MMC-I

Course Title: पालि भाषा, साहित्य व विचारवंत

Course Code: 601PAL1101

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. पालि भाषा-भाषेचा काळ, भूप्रदेश, पालि भाषेची उत्पत्ती, इतर भाषेशी तुलना इ. माहिती शिकवणे.
LO 2. पालि साहित्य, पालि साहित्याचे प्रकार व वर्गीकरण इ. माहिती शिकवणे.
LO 3. पालि साहित्यातील विचारवंत, त्यांचे विचार, जीवन व कार्य इ. माहिती शिकवणे.
LO 4. शिलालेख, ताम्रपट, नाणे, शिक्के, प्राचीन चलन, इ. माहिती शिकवणे.
LO 5. पालि भाषेचा इतिहास, प्रवास, उदय, अस्त व पुनर्वोदय इ. माहिती शिकवणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. पालि भाषेचा काळ, भूप्रदेश, पालि भाषेची उत्पत्ती, इतर भाषेशी तुलना इ. माहिती शिकण्यास मिळते.
CO 2. पालि साहित्य, पालि साहित्याचे प्रकार व वर्गीकरण इ. माहिती शिकण्यास मिळते.
CO 3. पालि साहित्यातील विचारवंत, त्यांचे विचार, जीवन व कार्य इ. माहिती शिकण्यास मिळते.
CO 4. शिलालेख, ताम्रपट, नाणे, शिक्के, प्राचीन चलन, इ. माहिती शिकण्यास मिळते.
CO 5. पालि भाषेचा इतिहास, प्रवास, उदय, अस्त व पुनर्वोदय इ. माहिती शिकण्यास मिळते.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	उत्पत्ती	
	Unit Outcomes: UO 1. पालि भाषेची उत्पत्ती, पालिच्या भूप्रदेश UO 2. पालि भाषेचा पहिल्या तीन संगीती UO 3. देश विदेशात पालि साहित्याचा प्रसार	
II	वर्गीकरण	
	Unit Outcome:	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
	Unit Outcomes: UO 1. पालि साहित्य, पालि साहित्याचे वर्गीकरण, त्रिपिटक साहित्य, UO 2. १. सुत्तपिटक, २. विनयपिटक, ३. अभिधम्मपिटक UO 3. अनुपिटक साहित्य	
III	अट्टकथा	
	Unit Outcome: UO 1. अट्टकथा साहित्य, वंश साहित्य, UO 2. शिलालेख साहित्य, धम्मलिपी, ताम्रपत्र, नाणे-शिकके, UO 3. विपस्सना आणि योगा	
IV	विचारवंत	
	Unit Outcome: UO 1. प्राचीन विचारवंत – बुद्धदत्त, बुद्धघोष, असंग, वसुबंधू UO 2. आधुनिक विचारवंत – डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, राहूल सांकृत्यायन, भदन्त आनंद कौसल्यायन, भिक्खू जगदीश कश्यप, भन्ते कृपाशरण, अनागारिक धम्मपाल, धर्मानंद कोसंबी	

Learning Resources:

1. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. भरतसिंह उपाध्याय.
2. बौद्ध संस्कृती, प्रा. डॉ. भागचंद जैन.
3. पालि तिपिटक परिचय, डॉ. विमलकिर्ती, नागपूर.
4. युट्यूब चॅनल – पालिमय महारष्ट्र
5. आधुनिक धम्म विचारवंत प्रा. डॉ. मालती बोधेले.
6. पालि भाषा व साहित्य, इंद्र चंद्र शास्त्री.
7. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. राहूल सांकृत्यायन.

शिव छत्रपती
शिक्षण संस्था
लातूर

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)
Department of Pali

Course Type: MMC-II

Course Title: प्रायोगिक पालि व्याकरण

Course Code:601PAL1102

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. विद्यार्थ्यांना वर्णमाला, अंकमाला, अट्टखडी, शब्द व शब्दांच्या जाती इ. प्राथमिक माहिती शिकवणे.
- LO 2. काळ, अव्यय, संधी, विभक्ती समास इ. माहिती विद्यार्थ्यांना शिकवणे.
- LO 3. पालि भाषेत वार, महिने, वाहने, स्थळे, कार्यालय, घर व कार्यालयातील विविध वस्तू, पशू-पक्षी, वृक्ष-वेली, फळे-फुले इ.ची माहिती शिकविणे.
- LO 4. शब्द साठा वाढवणे व वाक्य रचना करणे शिकवणे.
- LO 5. पालि भाषा लिहिणे, वाचणे, ऐकणे व बोलणे शिकवणे.
- LO 6. विद्यार्थ्यांना पालि भाषा व व्याकरण शिकवणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. विद्यार्थ्यांना वर्णमाला, अंकमाला, अट्टखडी, बाराखडी, शब्द व शब्दांच्या जाती इ. प्राथमिक माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 2. काळ, अव्यय, संधी, विभक्ती समास इ. माहिती विद्यार्थ्यांना शिकण्यास मिळते.
- CO 3. पालि भाषेत वार, महिने, वाहने, स्थळे, कार्यालय, घर व कार्यालयातील विविध वस्तू, पशू-पक्षी, वृक्ष-वेली, फळे-फुले इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 4. शब्द साठा वाढवणे व वाक्य रचना करता येते.
- CO 5. पालि भाषा लिहिणे, वाचणे, ऐकणे व बोलता येते.
- LO 6. विद्यार्थ्यांना पालि भाषा व व्याकरण शिकता येते.

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	भाषा	
	Unit Outcomes: UO 1. व्याकरण परंपरा-कच्चायन, मोगलायन, पालि भाषा-संज्ञा, बोली भाषा, लिपी, व्याकरण, वर्णमाला, वर्ण परिवर्तन, अंकमाला, अट्टखडी वस्तू, स्थळे, रंग, फळे-भाज्या, आहार, पशू-पक्ष्यांची नावे, व्यवसाय, नातेसंबंध.	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
II	विभक्ती	
	Unit Outcome: UO 1. शब्दाच्या जाती, नामे व सर्वनाम, वचन, लिंग, काळ, क्रियापदे, धातू छोटे-छोटे वाक्य, विभक्ती, विभक्तीचे प्रकार, छोटे-छोटे वाक्य	
III	अव्यय	
	Unit Outcome: UO 1. अव्यय अव्ययाचे प्रकार, कारक, तद्धीतांत आख्यात, कृदंत समास, समासाचे प्रकार, संधी, संधीचे प्रकार, पालिमध्ये छोटे-छोटे वाक्य	
IV	निबंध	
	Unit Outcome: UO 1. निबंध-भगवान बुद्ध, डॉ. बाबासाहेब, माझे जीवन, माझी आई, माझे वडील, माझे गाव, माझा देश, माझे आचार्य, माझे महाविद्यालय, पालि भाषा, आर्य सत्य आणि अष्टांगीक मार्ग.	

Learning Resources:

1. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. भरतसिंह उपाध्यय.
2. बौद्ध संस्कृती, प्रा. डॉ. भागचंद जैन.
3. पालि व्याकरण, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, अनु. गौतम शिंदे, नवी मुंबई.
4. युट्यूब चॅनल – पालिमय महारष्ट्र
5. ३१ दिन में आवश्यक पालि, डॉ. भदंत आनंद कौशलयायन

शिव छत्रपती
शिक्षण संस्था
लातूर

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Department of Pali

Course Type: MMC-III

Course Title: निवडक कथा-सुत्त

Course Code:601PAL1103

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. पालि भाषेत प्रकरणे – पाठ, कथा, सुत्र, चरित्र इ.ची माहिती शिकवणे.
- LO 2. भाषा शैली, शिष्टाचार, संस्कृती इ.ची माहिती शिकवणे.
- LO 3. वाक्यप्रचार, संवाद, वृत्तांत इ.ची माहिती शिकवणे
- LO 4. पालि गद्य शैली शिकवणे.
- LO 5. पालि भाषेतील रूढी, प्रथा, परंपरा, शिष्टाचार इ.ची माहिती शिकवणे.
- LO 6. मूळ पालि, पाठ कथा-सुत्त वाचणे व त्यावर भाष्य करणे.
- LO 7. तथागताचा मूळ उपदेश शिकवणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. पालि भाषेत प्रकरणे – सुत्त, पाठ, कथा, चरित्र इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 2. भाषा शैली, शिष्टाचार, संस्कृती इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 3. वाक्यप्रचार, संवाद, वृत्तांत इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 4. पालि गद्य शैली समजते.
- CO 5. पालि भाषेतील रूढी, प्रथा, परंपरा, शिष्टाचार इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 6. मूळ पालि, पाठ कथा-सुत्त वाचून व त्यावर भाष्य करता येते.
- CO 7. तथागताचा मूळ उपदेश शिकता येतो.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	कथा सुत्त	
	Unit Outcomes: UO 1. रघुपाल सुत्त, अंगुलिमाल सुत्त बोधीकथा (उदान)	
II	जातक कथा	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
	UO 1. कुटवाणिज जातक, जवसकुण जातक, नखत्त जातक	
III	गाथा	
	Unit Outcome: UO 1. सालेय सुत्त (मज्झिमनिकाय) भेसज्ज कथा (विनय पिटक भेसज्ज खंदक) मिगसाला सुत्त (अंगुत्तर निकाय)	
IV	सुत्त	
	Unit Outcome: UO 1. सत्त भरियया सुत्त, धम्मचक्कपवत्तन, सुत्त, वासेट्ठ सुत्त, अभ्यास सहल आवश्यक आहे.	

Learning Resources:

1. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. भरतसिंह उपाध्यय.
2. बौद्ध संस्कृती, प्रा. डॉ. भागचंद जैन.
3. युट्यूबर चैनल – पालिमय महारष्ट्र
4. जातक कथा, धम्मनंद कोसंबी
5. सुत्तनिपात प्रा.डॉ. सत्यपाल महाथेरो
6. दिघनिकाय, मा.श.मोरे औरंगाबाद
7. मज्झिमनिकाय मा श. मोरे औरंगाबाद
8. अंगुत्तर निकाय, मा. श. मोरे औरंगाबाद
9. विनय पिटक डॉ. राहूल सांकृत्यायन.
10. उदान प्रा.डॉ. सुभाष आठवले

शिव छत्रपती
शिक्षण संस्था
लातूर

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Department of Pali

Course Type: MEC-1

Course Title: निवडक गाथा-सुत्त

Course Code:601PAL1201

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. पालि भाषेत प्रकरणे –गाथा, सुत्र, चरित्र इ.ची माहिती शिकवणे.
- LO 2. भाषा शैली, शिष्टाचार, संस्कृती इ.ची माहिती शिकवणे.
- LO 3. वाक्यप्रचार, संवाद, वृत्तांत इ.ची माहिती शिकवणे
- LO 4. पालि पद्य शैली शिकवणे.
- LO 5. पालि भाषेतील रूढी, प्रथा, परंपरा, पद्य - काव्यनिर्मिती इ.ची माहिती शिकवणे.
- LO 6. मूळ पालि, पद्य गाथा, सुत्त वाचणे व त्यावर भाष्य करणे.
- LO 7. तथागताचा मूळ पद्यमय उपदेश शिकवणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. पालि भाषेत प्रकरणे – गाथा सुत्त, चरित्र इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 2. भाषा शैली, शिष्टाचार, संस्कृती इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 3. वाक्यप्रचार, संवाद, वृत्तांत इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 4. पालि पद्य शैली समजते.
- CO 5. पालि भाषेतील रूढी, प्रथा, परंपरा, पद्य-काव्यनिर्मिती इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 6. . मूळ पालि, पद्य गाथा, सुत्त वाचणे व त्यावर भाष्य करता येते.
- CO 7. तथागताचा मूळ गाथा-पद्यमय उपदेश शिकता येतो.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	थेरी गाथा	
	Unit Outcomes: UO 1. भध्दाकुंडलकेसा थेरी, पुण्णीका थेरी, रोहिणी थेरी, किसानोतमी थेरी,	
II	थेर गाथा	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
	UO 1. अंगुलमालो थेरो, कालुदायी थेरा, सुनित थेरो, राहूल थेरो, सिलव थेरो	
III	धम्मपद	
	Unit Outcome: UO 1. चि॒त्तवग्गो, पु॒ण्ण वग्गो, को॒धवग्गो, अप्पमा॑दवग्गो, बालवग्गो.	
IV	सुत्तनिपात	
	Unit Outcome: UO 1. वसल सुत्त, धनिय सुत्त, पराभवसुत्त, महामंगलसुत्त अभ्यास सहल आवश्यक आहे.	

Learning Resources:

1. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. भरतसिंह उपाध्यय.
2. बौद्ध संस्कृती, प्रा. डॉ. भागचंद जैन.
3. युट्यूबर चैनल – पालिमय महारष्ट्र
4. थेरी गाथा, प्रा. डॉ. विमलकिर्ती, नागपूर.
5. थर गाथा, प्रा. डॉ. विमलकिर्ती नागपूर
6. धम्मपद, प्राचार्य डॉ. खेमधम्मो महाथोरो, यवतमाळ
7. सुत्तनिपात, प्रा. डॉ. सत्यपाल महाथेरो

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Department of Pali

Course Type: MEC-2

Course Title: बुद्ध आणि त्यांचा धम्म

Course Code:601PAL1202

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. तथागत भगवान गौतम बुद्धाचे चरित्र व शिकवण अभ्यासणे.
- LO 2. बौद्ध साहित्य व संस्कृतिचा अभ्यास करणे
- LO 3. बुद्ध, धम्म व संघाचा अभ्यास करणे.
- LO 4. बौद्ध जीवनमार्गाचा अभ्यास करणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

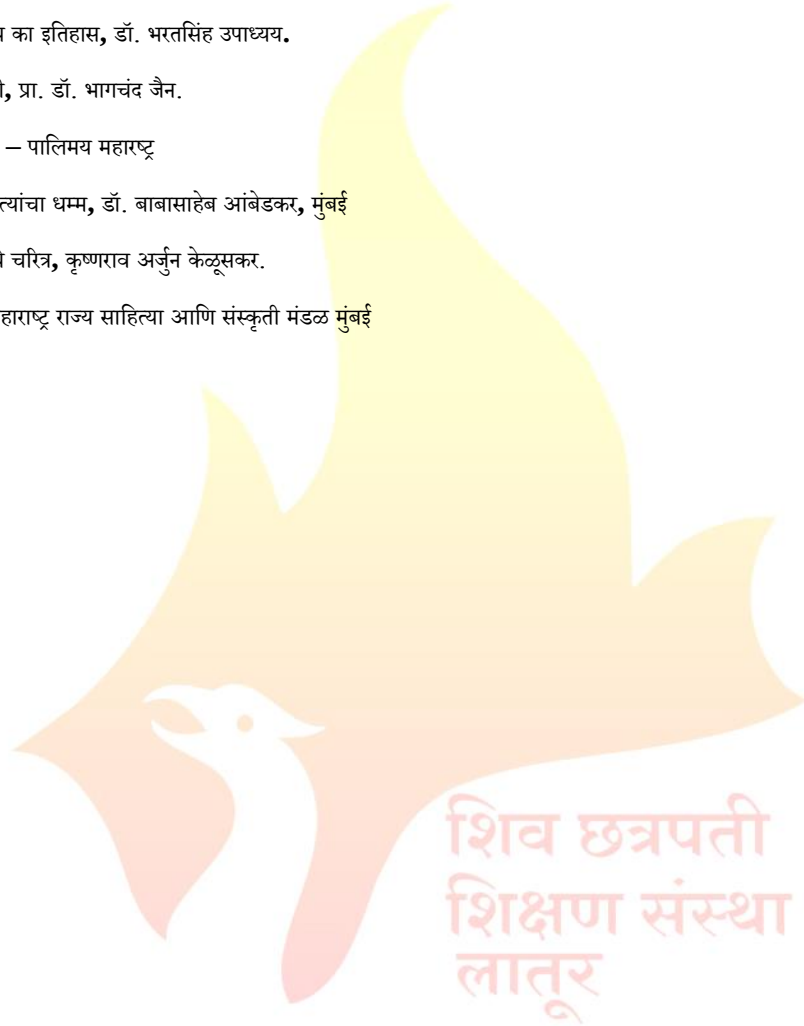
- CO 1. तथागत भगवान गौतम बुद्धाचे चरित्र व शिकवण अभ्यासता येते.
- CO 2. बौद्ध साहित्य व संस्कृतिचा अभ्यास करता येतो.
- CO 3. बुद्ध, धम्म व संघाचा अभ्यास करता येतो.
- CO 4. बौद्ध जीवनमार्गाचा अभ्यास करता येतो.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I		
	Unit Outcomes: UO 1. जन्मापासून प्रव्रजा व बुद्धत्वप्राप्ती पर्यंत	
II		
	UO 1. बुद्धत्वप्राप्ती पासून स्त्रीयांच्या धम्मदीक्षेपर्यंत	
III		
	Unit Outcome: UO 1. बुद्धाची शिकवण उपदेश प्रवचने, बुद्धाचे व्यक्तिमत्व, धम्म, संघ, समर्थक आणि विरोधक	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
IV		
	Unit Outcome: UO 1. धम्म प्रचार – प्रसारापासून महापरिनिर्वाण	

Learning Resources:

1. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. भरतसिंह उपाध्यय.
2. बौद्ध संस्कृती, प्रा. डॉ. भागचंद जैन.
3. युट्यूब चॅनल – पालिमय महाराष्ट्र
4. बुद्धा आणि त्यांचा धम्म, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, मुंबई
5. गौतम बुद्धाचे चरित्र, कृष्णराव अर्जुन केळूसकर.
6. बौद्ध धर्म, महाराष्ट्र राज्य साहित्या आणि संस्कृती मंडळ मुंबई

॥ आरोह तमसो ज्योतिः ॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)
Department of Pali

Course Type: RMC

Course Title: संशोधन पद्धती

Course Code:601PAL1301

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधन पद्धतीविषयी आवड निर्माण करणे.
- LO 2. संशोधन पद्धतीची संकल्पना व प्रमुख टप्पे समजून सांगणे.
- LO 3. संशोधन पद्धतीतील प्रमुख समस्येची जाणीव करून देणे.
- LO 4. विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधन पद्धतीतील वृत्ती वाढीस लावणे.
- LO 5. संशोधन करण्याची प्रक्रिया समजावून सांगणे.
- LO 6. विद्यार्थी संशोधन कार्याचे स्वरूप व पाय-या समजून देणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधन पद्धतीविषयी आवड निर्माण झाली.
- CO 2. संशोधन पद्धतीची संकल्पना व प्रमुख टप्पे समजून घेतला.
- CO 3. संशोधन पद्धतीतील प्रमुख समस्येची जाणीव करून दिली.
- CO 4. विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधन पद्धतीतील वृत्ती वाढली.
- CO 5. संशोधन करण्याची प्रक्रिया समजावून घेतली.
- CO 6. विद्यार्थी संशोधन कार्याचे स्वरूप व पाय-या समजून घेतात.

शिव छत्रपती
शिक्षण संस्था
लातूर

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I		
	Latur (Autonomous)	
	Unit Outcomes: UO 1. संशोधन स्वरूप अर्थ, व्याख्या, तत्वे, व संशोधन पाय-या	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
II		
	UO 1. सामाजिक संशोधन स्वरूप अर्थ, व्याख्या, तत्वे, व प्रकार, महत्व, आदर्श संशोधकाचे गुण	
III		
	Unit Outcome: UO 1. सामाजिक संशोधनातील वस्तूनिष्ठतेचे समस्या अर्थ, महत्व व समस्या	
IV		
	Unit Outcome: UO 1. संशोधन प्रक्रिया, पाय-या, समस्या सूत्रण, आराखडा, गृहीत कृत्ये, प्रश्नावली व अहवाल	

Learning Resources:

1. प्रदीप आगलावे- सामाजिक संशोधन पद्धती व तंत्रे, साईनाथ प्रकाशन, नागपूर .
2. डॉ. सुधीर बोधनकर सामाजिक संशोधन पद्धती, साईनाथ प्रकाशन, नागपूर.
3. डॉ. पू.ल. भांडारकर औरंगाबाद- १९९९, सामाजिक संशोधन पद्धती, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळासाठी, विद्याबुक
4. राम अहुजा-सामाजिक अनुसंधान, रावत पब्लिकेशन, दिल्ली-२००६.
5. डॉ. गुरुनाथ नाडगोंडे-सामाजिक संशोधन पद्धती, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
6. प्रा. गजेंद्र गड- समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धती, साधना बुक स्टॉल, कोल्हापूर.
7. प्रा.रा.ना.घाटोळे-समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धती, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
8. प्रा.डॉ. सोहनराज तातेड, सामाजिक अनुसंधान शोधविधिया, अनुप्रकाशन, जयपूर.
9. सामाजिक संशोधन पद्धती, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

शिव छत्रपती
शिक्षण संस्था
लातूर

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Semester - II

शिव छत्रपती
शिक्षण संस्था
लातूर

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)
Department of Pali

Course Type: MMC - IV

Course Title: बौद्ध संस्कृती

Course Code:601PAL2101

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. पालि साहित्यातील व्यक्ती, त्यांचे समाजात स्थान व दर्जा, शील उपासकांचे व भिक्षूंचे विनय इ.ची माहिती शिकवणे.
- LO 2. पालि साहित्यातील राजे-महाराजे, त्यांचे राज्य व प्रशासन कार्य, इ.ची माहिती शिकवणे.
- LO 3. पालि साहित्यातील दर्शनिय स्थळे, प्रतिके, विद्यापीठे इ. माहिती शिकवणे.
- LO 4. पालि साहित्यातील विचार, सुविचार, निती व तत्वज्ञान इ.ची माहिती शिकवणे.
- LO 5. प्राचीन भारतीय संस्कृतीचा, बौद्ध संस्कृतीचा अभ्यास करण्यास शिकवणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. पालि साहित्यातील व्यक्ती, त्यांचे समाजात स्थान व दर्जा, शील उपासकांचे व भिक्षूंचे विनय इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 2. पालि साहित्यातील राजे-महाराजे, त्यांचे राज्य व प्रशासन कार्य, इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 3. पालि साहित्यातील दर्शनिय स्थळे, प्रतिके, विद्यापीठे इ. माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 4. पालि साहित्यातील विचार, सुविचार, निती व तत्वज्ञान इ.ची माहिती शिकण्यास मिळते.
- CO 5. प्राचीन भारतीय संस्कृतीचा, बौद्ध संस्कृतीचा अभ्यास करता येतो.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	श्रमण-गृहस्थ संस्कृती	
	Unit Outcomes: UO 1. गृहस्थी संस्कृती-उपासका, उपासिका, शील श्रमण संस्कृती – अनागारिक-अनागारीका, श्रामणे-श्रामणेरी, भिक्षू-भिक्षूणी, थेरो-महाथेरो, अर्हंत, भिक्षू विनय, प्रव्रजा, उपसंपदा	
II	बौद्ध राजे	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
	UO 1. १. राजा शुद्धोधन, २. राजा बिंबिसार, ३. राजा प्रसेनजीत, ४. राजा अजातशत्रू, ५. सम्राट अशोक, ६. राजा मिलिन्द, ७. राजा कनिष्क, ८. राजा हर्षवर्धन	
III	प्रतिके व दर्शनीयस्थळे	
	Unit Outcome: UO 1. प्रतिके-चैत्य, स्तूप, विहार, लेणी. दर्शनिय स्थळे- लुंबिनी, बुध्दगया, सारणाथ, कुशीनगर आणि श्रावस्ती. विद्यापीठे – नालंद, तक्षशिला, विक्रमशिला, वल्लभी, ओदंतपुरी	
IV	तत्वज्ञान	
	Unit Outcome: UO 1. तत्वज्ञान – १. चार आर्यसत्ये, २. अष्टांगीक मार्ग, ३. कर्मसिध्दांत, ४. कार्यकारणभाव, ५. अनित्यवाद, ६) पुर्नजन्म, ७) पारमीता, ८) निर्वाण, ९) ब्रम्हविहार, १०) अनात्मवाद	

Learning Resources:

1. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. भरतसिंह उपाध्याय.
2. बौद्ध संस्कृती, प्रा. डॉ. भागचंद जैन.
3. युट्यूब चॅनल – पालिमय महाराष्ट्र.
4. सम्राट अशोक चरित्र व कार्य, डॉ. भीमराव पाटील, आनंद प्रकाशन, छत्रपती संभाजीनगर.
5. बौद्ध राजे विद्यापीठे, डॉ. भीमराव पाटील, आनंद प्रकाशन, छत्रपती संभाजीनगर.
6. प्राचीन बौद्ध स्थळे, डॉ. भीमराव पाटील, आनंद प्रकाशन, छत्रपती संभाजीनगर.
7. महाराष्ट्राच्या क्षेत्रात बौद्ध स्थापत्याचा इतिहास आणि सांस्कृतिक अध्ययन, प्रा. कु-हाडे
8. भारतीय कलेचा इतिहास, डॉ. अनिल कठारे, सुधीर प्रकाशन, वर्धा- २०१०
9. भारतीय कला की भूमिका भगवंत शरण उपाध्याय, पिपल्स पब्लिसिंग हाऊस, नई दिल्ली.
10. कलेचा इतिहास व रस ग्रहण इ. ११ वी, महा. राज्य. पाठ्यापुस्तक निर्मिती मंडळ, पुणे

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)
Department of Pali

Course Type: MMC - V

Course Title: मिलिन्द पन्हो

Course Code: 601PAL2102

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. पालि साहित्याचे पिटक, अनुपिटकाचा अभ्यास करणे.
- LO 2. राजा मिलिन्दाचे चरित्र आणि इतिहास अभ्यासणे.
- LO 3. भन्ते नागसेन यांचे चरित्र आणि इतिहास अभ्यासणे.
- LO 4. मिलिन्द पन्हाचे सामाजिक आणि सांस्कृतिक अध्ययन करणे.
- LO 5. राजा मिलिन्द आणि भन्ते नागसेन यांच्या संवादातिल बुध्द तत्वज्ञानाचा अभ्यास करणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. पालि साहित्याचे पिटक, अनुपिटकाचा अभ्यास करता येतो.
- CO 2. राजा मिलिन्दाचे चरित्र आणि इतिहास अभ्यास करता येतो.
- CO 3. भन्ते नागसेन यांचे चरित्र आणि इतिहास अभ्यास करता येतो.
- CO 4. मिलिन्द पन्हाचे सामाजिक आणि सांस्कृतिक अध्ययन करता येतो.
- CO 5. राजा मिलिन्द आणि भन्ते नागसेन यांच्या संवादातिल बुध्द तत्वज्ञानाचा अभ्यास करता येतो.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	पुब्बयोगो	
	Unit Outcomes: UO 1. पुब्बयोगो च बाहिरकथा च – जन्मापासून राजा मिलिन्दाच्या भेटीपर्यंत	
II	लक्खनपन्हो	
	UO 1. लक्खनपन्हो - रथाचा उपमेपासून क्लेषाच्या नाशापर्यंत	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
III	विमलतीच्छेदनपन्हो	
	Unit Outcome: UO 1. विमलतीच्छेदनपन्हो – पंचायतन कर्मापासून निर्वाण सुख आणि विविध प्रश्न	
IV	ओपम्मकथापन्हो	
	Unit Outcome: UO 1. ओपम्मकथापन्हो – निसर्ग व पशू – पक्षाचे गुण अभ्यास सहल आवश्यक आहे.	

Learning Resources:

1. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. भरतसिंह उपाध्याय.
2. मिलिन्द प्रश्न, मा. फ. गांजरे किंवा भगत
3. युट्यूब चॅनल – पालिमय महाराष्ट्र.
4. मिलिन्द प्रश्न मा. फ. गांजरे किंवा भगत.
5. मिलिन्द पन्हो, मुंबई विद्यापीठ.

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)
Department of Pali

Course Type: MMC - VI

Course Title: विशुद्धीमग्न

Course Code:601PAL2103

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. पालि साहित्याचे पिटक, अनुपिटकाचा अभ्यास करणे.
LO 2. आचार्य बुध्दघोष आणि इतर अट्टकथाकारांचे चरित्र आणि कार्य अभ्यासणे.
LO 3. अट्टकथचा अभ्यास करणे.
LO 4. विशुद्धीमग्न्याच्या आधारे मानवाने आपले आचरण शुध्द करणे.
LO 5. चित्त शुध्द करून दुःख, दौरमनश्य, उदासिनता, ताणतणाव, दुर करणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. पालि साहित्याचे पिटक, अनुपिटकाचा अभ्यास करता येतो.
CO 2. आचार्य बुध्दघोष आणि इतर अट्टकथाकारांचे चरित्र आणि कार्य अभ्यास करता येतो.
CO 3. अट्टकथचा अभ्यास करता येतो.
CO 4. विशुद्धीमग्न्याच्या आधारे मानवाने आपले आचरण शुध्द करता येते.
CO 5. चित्त शुध्द करून दुःख, दौरमनश्य, उदासिनता, ताणतणाव, दुर करता येते.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I		
	Unit Outcomes: UO 1. १ ते ३ प्रकरणे	
II		
	UO 1. ४ ते ६ प्रकरणे	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
III		
	Unit Outcome: UO 1. ६ ते ९ प्रकरणे	
IV		
	Unit Outcome: UO 1. १० ते ११ प्रकरणे अभ्यास सहल	

Learning Resources:

1. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. भरतसिंह उपाध्याय.
2. पालि भाषा व साहित्य इंद्र चंद्र शास्त्री.
3. विशुद्धीमग, आचार्य बुध्दघोष.
4. विशुद्धीमग, भन्ते तिसवंस, नागपूर.
5. विशुद्धीमग, द्वारकादास शास्त्री, वाराणसी.
6. युट्यूब चॅनल-पालिमय महाराष्ट्र
7. गुगल

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)
Department of Pali

Course Type: MEC-II

Course Title: महापरिनिब्बान सुत्त

Course Code:601PAL2201

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. पालि साहित्याचे पिटक, अनुपिटकाचा अभ्यास करणे.
- LO 2. महापरिनिब्बान सुत्ताच्या आधारे बुद्धाचे चरित्र आणि इतिहास अभ्यासणे.
- LO 3. महापरिनिब्बान सुत्ताच्या आधारे प्राचीन भारताच्या इतिहास आणि संस्कृती अभ्यासणे.
- LO 4. महापरिनिब्बान सुत्ताच्या आधारे नगररचना व विहार-स्तूप निर्मितीचे अध्ययन करणे.
- LO 5. महापरिनिब्बान सुत्ताच्या आधारे जम्बुद्वीपाच्या भौगोलिक स्थितीचा अभ्यास करणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. पालि साहित्याचे पिटक, अनुपिटकाचा अभ्यास करता येतो.
- CO 2. महापरिनिब्बान सुत्ताच्या आधारे बुद्धाचे चरित्र आणि इतिहास अभ्यास करता येतो.
- CO 3. महापरिनिब्बान सुत्ताच्या आधारे प्राचीन भारताच्या इतिहास आणि संस्कृती अभ्यास करता येतो.
- CO 4. महापरिनिब्बान सुत्ताच्या आधारे नगररचना व विहार-स्तूप निर्मितीचे अध्ययन करता येतो.
- CO 5. महापरिनिब्बान सुत्ताच्या आधारे जम्बुद्वीपाच्या भौगोलिक स्थितीचा अभ्यास करता येतो.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	भाणवर १	
	Unit Outcomes: UO 1. भाणवार – वज्जीचे गुण, नगर निर्माणपर्यंत	
II	भाणवार २ आणि ३	
	UO 1. भाणवार चार आर्य सत्यापासून अम्रपालिच्या भोजनापर्यंत मार विजयापासून परिनिर्वाणाच्या घोषणे पर्यंत	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
III	भाणवार ४ आणि ५	
	Unit Outcome: UO 1. भाणवार ४ वैशालिच्या अंतिम दर्शनापासून चुंदाच्या भोजनापर्यंत भाणवार ५ कुशीनगर प्रवेशापासून सुभद्राच्या अर्हत प्राप्ती पर्यंत.	
IV	भाणवार ६	
	Unit Outcome: UO 1. भाणवार – अंतिम उपदेशापासून अस्ती विसर्जनापर्यंत	

Learning Resources:

1. पालि साहित्य का इतिहास, डॉ. भरतसिंह उपाध्याय.
2. महापरिनिब्बान सुत्त, भन्ते सत्यपाल महाथेरो.
3. दीघनिकाय, मा. श. मोरे, औरंगाबाद.
4. युट्यूब चॅनल – पालिमय महाराष्ट्र.
5. गुगल

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)
Department of Pali

Course Type: ELE-2

Course Title: पर्यटन

Course Code: 601PAL2302

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 50 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. प्राचीन भारताचा खरा - विश्वासनिय इतिहास आणि संस्कृती अभ्यासणे.
LO 2. प्राचीन भारताच्या ख-या - विश्वासनिय इतिहास आणि संस्कृतीचे उत्खणन - संशोधन - संवर्धन अध्ययन - अध्यापन करणे.
LO 3. प्राचीन भारतीय भाषा, साहित्य आणि लिपीचा अभ्यास करणे.
LO 4. प्राचीन भारतीय धार्मिक, सांस्कृतिक, राजकीय, स्थितीचा अभ्यास करणे.
LO 5. प्राचीन भारतीय जीवनमान आणि कलेचा अभ्यास करणे.

Course Outcomes:

After completion of the course, students will be able to-

- CO 1. प्राचीन भारताचा खरा - विश्वासनिय इतिहास आणि संस्कृती अभ्यासता येतो.
CO 2. प्राचीन भारताच्या ख-या - विश्वासनिय इतिहास आणि संस्कृतीचे उत्खणन - संशोधन - संवर्धन अध्ययन - अध्यापन करता येते.
CO 3. प्राचीन भारतीय भाषा, साहित्य आणि लिपीचा अभ्यास करता येतो.
CO 4. प्राचीन भारतीय धार्मिक, सांस्कृतिक, राजकीय, स्थितीचा अभ्यास करता येतो.
CO 5. प्राचीन भारतीय जीवनमान आणि कलेचा अभ्यास करता येतो.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	लेणी	
	Unit Outcomes: UO 1. भारतातील लेणी-औरंगाबाद, अजिंठा, वेरूळ पितळखोरा, कान्हेरी, जुन्नर, कार्ले, भाजे, महाड, वाघ, बेडसे, घारापूरी, भ्रदावती, नाशिक	
II	चैत्य	
	UO 1. चैत्य, स्तूप स्तंभ, विहार - नालासोपारा, भरहूत, सांची, सोनेरी, केसरीया अमरावती, सन्नती, सतधारा, देऊर कोठार,	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
	धमनार, लौरीया नंदनगड	
III	दर्शनिय स्थळे	
	Unit Outcome: UO 1. दर्शनिय स्थळे, कपिलवस्तू, लुंबिनी, बुध्दगया, वाराणसी, कुशीगर, श्रावस्त्री, वैशाली, राजगीर, पाटलीपूत्र, विद्यापीठे-मनसर, नालंदा, तक्षशिला, विक्रमशिला, वल्लभी, ओदंतपूरी	
IV	शिलालेख	
	Unit Outcome: UO 1. भारतातील शिलालेख	

Learning Resources:

1. बौध्द राजे विद्यापीठे, डॉ. भीमराव पाटील, चिनी प्रवासी, आनंद प्रकाशन, औरंगाबाद.
2. प्राचीन बौध्द स्थळे, डॉ. भीमराव पाटील, आनंद प्रकाशन, औरंगाबाद.
3. अशोकाचे शिलालेख, डॉ. चिंदा परांजपे लोकवाडमयगृह, प्रभादेवी मुंबई २००३
4. प्रियदर्शी सम्राट अशोकाचे शिलालेख डॉ. भाऊ लोखंडे, बांधव प्रकाशन, नागपूर २०१६
5. प्राचीन भारत के प्रमुख शिलालेख, डॉ. परमेश्वरीलाल गुप्ता, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी.
6. बुध्दधम्म व सम्राट के शिलालेख डॉ. सुरेंद्र अज्ञान, सम्यक, प्रकाशन नई दिल्ली – २०१८
7. विश्व हद्य सम्राट अशोक, बबन लव्हात्रे, प्रबुध्द भारत प्रकाशन नागपूर २०१६
8. महाराष्ट्राचे शिल्पौभ, म श्री माटे
9. लेणीचा इतिहास, डॉ. भाऊसाहेब कु-हाडे, औरंगाबाद.
10. युट्यूब चॅनल-पालिमय महाराष्ट्र
11. प्राचीन भारतीय मूर्तीविज्ञान डॉ. वासुदेव उपाध्याय-चौखंडा विद्याभवन, प्रकाशन, वाराणी.
12. भारतीय कलेचा इतिहास, डॉ. अनिल कठारे, सुधीर प्रकाशन, वर्धा – २०१०
13. भारतीय कला की भुमिका, भगवंत शरण उपाध्याय, पिपल्स पब्लिसिंग हाऊस, नई दिल्ली १९९१
14. महाराष्ट्राच्या क्षेत्रात बौध्द स्थापत्याचा इतिहास आणि सांस्कृतिक अध्ययन, प्रा. कु-हाडे

**Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur**

(Autonomous)

PG First Year

Extra Credit Activities

Sr. No.	Course Title	Credits	Hours T/P
1	MOOCs	Min. of 02 credits	Min. of 30 Hrs.
2	Certificate Courses	Min. of 02 credits	Min. of 30 Hrs.
3	IIT Spoken Tutorial Courses	Min. of 02 credits	Min. of 30 Hrs.

Guidelines:

Extra -academic activities

1. All extra credits claimed under this heading will require sufficient academic input/contribution from the students concerned.
2. Maximum 04 extra credits in each academic year will be allotted.
3. These extra academic activity credits will not be considered for calculation of SGPA/CGPA but will be indicated on the grade card.

Additional Credits for Online Courses:

1. Courses only from SWAYAM and NPTEL platform are eligible for claiming credits.
2. Students should get the consent from the concerned subject Teacher/Mentor/Vice Principal and Principal prior to starting of the course.
3. Students who complete such online courses for additional credits will be examined/verified by the concerned mentor/internal faculty member before awarding credits.
4. Credit allotted to the course by SWAYAM and NPTEL platform will be considered as it is.

Additional Credits for Other Academic Activities:

1. One credit for presentation and publication of paper in International/National/State level seminars/workshops.
2. One credit for measurable research work undertaken and field trips amounting to 30 hours of recorded work.
3. One credit for creating models in sponsored exhibitions/other exhibits, which are approved by the concerned department.
4. One credit for any voluntary social service/Nation building exercise which is in collaboration with the outreach center, equivalent to 30 hours

5. All these credits must be approved by the College Committee.

Additional Credits for Certificate Courses:

1. Students can get additional credits (number of credits will depend on the course duration) from certificate courses offered by the college.
2. The student must successfully complete the course. These credits must be approved by the Course Coordinators.
3. Students who undertake summer projects/ internships/ training in institutions of repute through a national selection process, will get 2 credits for each such activity. This must be done under the supervision of the concerned faculty/mentor.

Note:

1. The respective documents should be submitted within 10 days after completion of Semester End Examination.
2. No credits can be granted for organizing or for serving as office bearers/ volunteers for Inter-Class / Associations / Sports / Social Service activities.
3. The office bearers and volunteers may be given a letter of appreciation by the respective staff coordinators. Besides, no credits can be claimed for any services/activities conducted or attended within the college.
4. All claims for the credits by the students should be made and approved by the mentor in the same academic year of completing the activity.
5. Any grievances of denial/rejection of credits should be addressed to Additional Credits Coordinator in the same academic year.
6. Students having a shortage of additional credits at the end of the third year can meet the Additional Credits Coordinator, who will provide the right advice on the activities that can help them earn credits required for graduation.

॥ आरोह तमसो ज्योतिः॥

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

**Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur**

(Autonomous)

Examination Framework

Theory:

40% Continuous Assessment Tests (CATs) and 60% Semester End Examination (SEE)

Practical:

50% Continuous Assessment Tests (CATs) and 50% Semester End Examination (SEE)

Course	Marks	CAT & Mid Term Theory				CAT Practical		Best Scored CAT & Mid Term	SEE	Total
1	2	3				4		5	6	5 + 6
		Att.	CAT I	Mid Term	CAT II	Att.	CAT			
Research Methodology	100	10	10	20	10	-	-	40	60	100
DSC/DSE	75	05	10	15	10	-	-	30	45	75
Lab Course	50	-	-	-	-	05	20	-	25	50
Field Project	100	10	10	20	10	-	-	40	60	100

Note:

1. All Internal Exams are compulsory
2. Out of 02 CATs best score will be considered
3. Mid Term Exam will be conducted by the Exam Section
4. Mid Term Exam is of Objective nature (MCQ)
5. Semester End Exam is of descriptive in nature (Long & Short Answer)
6. CAT Practical (20 Marks): Lab Journal (Record Book) 10 Marks, Overall Performance 10 Marks.

**Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)**